

КОСТЕРІН

Сергій Олексійович –
член-кореспондент НАН України,
доктор біологічних наук,
професор, заступник директора
Інституту біохімії
ім. О.В. Палладіна НАН України,
віце-президент Українського
біохімічного товариства

МАТИШЕВСЬКА

Ольга Павлівна –
доктор біологічних наук,
професор кафедри біохімії
Київського національного
університету імені Тараса
Шевченка, учений секретар
Українського біохімічного
товариства

СВІТОВИЙ ТРЕНД УКРАЇНСЬКОЇ БІОХІМІЧНОЇ НАУКИ

XI Український біохімічний конгрес

6–10 жовтня 2014 р. у Києві на базі Київського національного університету імені Тараса Шевченка відбувся черговий XI Український біохімічний конгрес, організований Українським біохімічним товариством та Інститутом біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України за підтримки Національної академії наук України, Міністерства освіти і науки України, Київського національного університету імені Тараса Шевченка, та Федерації європейських біохімічних товариств.

Серед природничих фундаментальних наук біохімія посідає особливе місце, оскільки перед нею стоїть надзвичайно важливе і цікаве завдання – всебічне дослідження хімічних і фізико-хімічних процесів, що відбуваються в живих організмах. Нині абсолютно очевидно, що світова біохімічна наука переживає останнім часом небувалий прогрес, зумовлений бурхливим розвитком нових методів і технологій, що ґрунтуються на поєднанні досягнень біохімії, клітинної та молекулярної біології, імунології, математичного та комп'ютерного моделювання. Отже, ми сьогодні сповна можемо розглядати біохімію як комплексну трансдисциплінарну науку, яка активно залучає до наукового пошуку методи молекулярної і клітинної біології, молекулярної генетики, фізики, хімії (зокрема фізичної, органічної, біоорганічної та супрамолекулярної), а також математики. Здобутки біохімії знаходять ефективне практичне втілення в медицині, харчовій промисловості, сільському господарстві, охороні довкілля тощо.

6–10 жовтня 2014 р. у меморіальному Червоному корпусі Київського національного університету імені Тараса Шевченка відбувся черговий XI Український біохімічний конгрес, який став визначною подією не лише для вітчизняної біохімічної спільноти – членів Українського біохімічного товариства, а й для фахівців суміжних спеціальностей – учених у галузі молекулярної та клітинної біології, біофізики, фізіології, хімії, фармакології, експериментальної медицини, інакше кажучи –

В Актівій залі Червоного корпусу КНУ імені Тараса Шевченка під час відкриття Конгресу

для всіх тих науковців, які в своїй діяльності активно використовують біохімічні методи та моделі, для всіх представників наукової громадськості (у тому числі аспірантів і студентів різних спеціальностей), які цікавляться найновішими досягненнями світової біохімічної науки. Конгрес було організовано Українським біохімічним товариством (УБТ) і його базовою установою — Інститутом біохімії (ІБХ) ім. О.В. Палладіна НАН України за підтримки Національної академії наук України, Міністерства освіти і науки України, Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Федерації європейських біохімічних товариств (FEBS).

Організаційний та Програмний комітети Конгресу очолив президент УБТ академік НАН України С.В. Комісаренко. Почесними співголовами Організаційного комітету були президент НАН України академік НАН України Б.Є. Патон та ректор КНУ імені Тараса Шевченка академік НАН України Л.В. Губерський.

У роботі Конгресу взяли участь 540 науковців з України, Німеччини, Китаю, США, Білорусі, Грузії, серед них — 8 академіків і 9 членів-кореспондентів НАН України, 3 академіки

іноземних академій наук, 1 член-кореспондент АН Білорусі, 2 члени-кореспонденти НАМН України, 107 професорів і докторів наук, 205 кандидатів наук, а також 225 представників наукової молоді — студенти, аспіранти, вчені віком до 35 років. Найбільшим було представництво Київського відділення УБТ — 216 учасників, але особливо слід зазначити, що, незважаючи на складну економічну і політичну ситуацію в Україні, на Конгрес приїхали представники майже всіх регіонів нашої країни.

Урочисте відкриття Конгресу відбулося в Актівій залі Червоного корпусу КНУ імені Тараса Шевченка. Зі вступним словом до присутніх звернувся президент УБТ академік НАН України С.В. Комісаренко. Він зробив також короткий огляд сучасних досягнень біохімічної науки. Під час засідання було оголошено привітання від президента НАН України академіка НАН України Б.Є. Патона, який побажав учасникам Конгресу успіхів у всіх справах і починаннях, творчої наснаги та подальших визначних звершень. З вітальним словом виступили також ректор КНУ імені Тараса Шевченка академік НАН України Л.В. Губерський, заступник Міністра освіти і науки України

Президент УБТ академік НАН України С.В. Комісаренко урочисто відкриває XI Український біохімічний конгрес

Віце-президент УБТ академік НАН України Г.В. Єльська вручає Почесний диплом FEBS проф. Вольфгангу Баумайстеру

проф. М.В. Стріха та віце-президент НАМН України академік НАН України та НАМН України Ю.І. Кундієв. Привітання присутнім виголосив член Ради FEBS проф. Матіас Шпрінцл (Mathias Sprinzl). Плідної роботи учасникам Конгресу побажав також президент НАН Грузії академік Георгій Квеситадзе.

Учасники Конгресу з великим інтересом заслухали пленарну лекцію видатного вченого-біохіміка академіка Німецької академії та НАН США, директора Інституту біохімії імені Макса Планка (Мюнхен) Вольфганга Баумайстера (Wolfgang Baumeister), присвячену молекулярним механізмам внутрішньоклітинної деградації протеїнів. Професору Баумайстеру було вручено Почесний диплом FEBS «Національний лектор FEBS 2014 року».

Урочисте відкриття Конгресу завершилось яскравою художньою програмою, підготовленою студентами ННЦ «Інститут біології» КНУ імені Тараса Шевченка.

Діяльність наукових секцій розпочалася з пленарної лекції президента найбільшого у світі центру з дослідження геномів — Пекінського інституту геноміки (BGI-China), члена АН КНР та НАН США Хуанмінг Янга (Huanming Yang), в якій він детально розповів про дослідження геному людини, сучасні підходи до дешифрування генів різноманітних організмів, а також про перспективи подальшого розвитку геноміки у світі, зокрема про майбутнє вивчення геномів усіх живих організмів. Професору Хуанмінг Янгу було вручено диплом Почесного члена УБТ.

Подальшу роботу Конгресу було сплановано з урахуванням сучасного стану досліджень у галузі світової біохімії. Учасники Конгресу працювали за 6 секціями: 1) «Структура, властивості та функції біологічних макромолекул і надмолекулярних комплексів»; 2) «Регуляція метаболічних та клітинних функцій»; 3) «Медична біохімія»; 4) «Біотехнологія і нанобіотехнологія. Біобезпека»; 5) «Біохімія сільськогосподарських тварин і рослин та харчова біохімія»; 6) «Викладання біохімії та суміжних дисциплін і шляхи вдосконалення фахової підготовки молодих учених. Історія біохімічної науки».

Загалом під час Конгресу було заслухано та обговорено 12 пленарних доповідей, присвячених нагальним питанням сучасної біохімічної науки, а також 136 симпозіальних доповідей, що стосувалися фундаментальних проблем біохімії, молекулярної та клітинної біології, біофізичної, біоорганічної хімії та біотехнології. Робота всіх секційних засідань корелятивно супроводжувалася демонстрацією стендових повідомлень (147 стендів-постерів).

Аналіз заслуханих доповідей свідчить про те, що за звітний період науковці, які працюють у галузі біохімії та суміжних спеціальностей, одержали важливі фундаментальні та практичні результати у дослідженнях особливостей механізмів метаболічних перетворень у жи-

вих організмах, їхнього перебігу, структурно-функціональних властивостей біологічних макромолекул та біомембран, закономірностей регуляції біохімічних процесів фізіологічно активними сполуками (як природними, так і штучними). Отримано нові дані в галузі протеоміки та ліпідології, молекулярної імунології, біохімічної мембранології, ензиматичного каталізу, біоорганічної та медичної хімії, біосенсорики, а також комп'ютерної, зокрема системної, біології. Важливо, що значна частина усних повідомлень мали практичну спрямованість, торкалися актуальних проблем охорони здоров'я, сільського господарства, харчової промисловості, а також збереження довкілля. Подальшого розвитку набули підходи до застосування на практиці досягнень біотехнології та нанобіотехнології.

Надзвичайно цікавими і плідними науковими дискусіями супроводжувалися засідання двох круглих столів — «Місце і відповідальність ученого в суспільстві. Біоетика, біобезпека, біозахист» (модератор — академік НАН України С.В. Комісаренко) і «Комп'ютерна біохімія. Біоінформатика, молекулярна динаміка, докінг, ґрід-технології» (модератор — чл.кор. НАН України О.І. Корнелюк).

На XI Українському біохімічному конгресі було продовжено започатковану на попередніх біохімічних з'їздах традицію конкурсного обговорення усних та постерних повідомлень молодих учених і відзначення переможців конкурсу. Авторитетна комісія, до складу якої ввійшли відомі вчені, ретельно проаналізувала доповіді молодих науковців. Переможцями конкурсу усних доповідей було визнано М.В. Дергай (Інститут молекулярної біології і генетики НАН України) та А.В. Мельник (Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова). У конкурсі постерних повідомлень перемогу здобули О.С. Олійник (ІБХ ім. О.В. Палладіна НАН України) та О.Е. Смирнов (КНУ імені Тараса Шевченка). Крім того, Почесними грамотами за активну участь було відзначено ще 13 молодих дослідників.

Аналізуючи результати роботи, можна зробити такі висновки: 1) розвиток біохімічної на-

Наша молодь — наша надія!

Дискусії тривають у кулуарах Конгресу...

Голова Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України Л.М. Гриневич вручає диплом аспіранту ІБХ НАН України Кирилу Манойлову – активному учаснику конкурсу молодих науковців

уки в Україні в останні роки характеризується посиленням зв'язків із суміжними дисциплінами (молекулярною та клітинною біологією, молекулярною генетикою, нанотехнологією, комп'ютерною біохімією, біоорганічною і супрамолекулярною хімією, біомедициною) та взаємозбагаченням міждисциплінарних методичних підходів; 2) продовжується плідне поглиблення міжнародних наукових контактів як між окремими вченими-біохіміками, науковими установами, так і між УБТ та FEBS; 3) посилюються зв'язки академічної і вузівської біохімічної науки у проведенні досліджень і підготовці наукових кадрів; 4) розширюються творчі й наукові контакти між представниками обласних відділень УБТ.

Під час роботи Конгресу відбулася також важлива науково-організаційна подія – XI з'їзд УБТ. Відповідно до порядку денного на з'їзді було заслухано звітну доповідь Центральної ради Товариства за період 2011–2014 рр., з якою виступив президент УБТ академік НАН України С.В. Комісаренко, а також звіт Ревізійної комісії.

На з'їзді УБТ було вручено дипломи почесних членів Товариства знаним фахівцям, які

зробили істотний внесок у розвиток сучасної біохімічної науки та підготовку молодих учених, – академікам НАН України Г.В. Єльській та Д.О. Мельничуку, чл.-кор. НАН України Н.М. Гулій, професорам Р.П.Виноградовій та Є.Є. Перському, канд. біол. наук О.В. Кірсенко.

З'їзд УБТ таємним голосуванням обрав новий склад Центральної ради. На організаційному засіданні Центральна рада обрала Президію. Президентом УБТ одногослосно було обрано академіка НАН України С.В. Комісаренка, віце-президентами – академіків НАН України Г.В. Єльську та Д.О. Мельничука, чл.-кор. НАН України С.О. Костеріна, ученим секретарем – проф. О.П. Матишевську. Ученим секретарем з іноземних справ УБТ було призначено д-ра біол. наук Т.О. Борисову.

Почесним гостем заключного засідання Конгресу була голова Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України Л.М. Гриневич, яка привітала учасників Конгресу з його успішним проведенням і закликала науковців активніше долучатися до процесу обговорення і вдосконалення Закону про вищу освіту. Л.М. Гриневич, яка за освітою є біохіміком, було вручено диплом почесного члена УБТ.

Робота Конгресу відзначалася творчим характером, доброзичливим і оптимістичним настроєм, що значною мірою зумовлено особливою історичною атмосферою, притаманною Конференц-залі та аудиторіям Червоного корпусу Київського університету, де проходили засідання, круглі столи, зустрічі науковців. Адже на Конгресі зібралися однодумці – творчі люди, для яких пошук істини, бажання з'ясувати таємниці Живого Природи – найважливіша складова їхнього духовного життя.

Центральна рада УБТ висловлює щире подяку ректору Київського національного університету імені Тараса Шевченка академіку НАН України Л.В. Губерському за визначний внесок в організацію і проведення XI Українського біохімічного конгресу.